УДК 636.15.082

СУЧАСНИЙ СТАН ТА НАПРЯМКИ ПОДАЛЬШОЇ РОБОТИ ПО ВДОСКОНАЛЕННЮ ТА РОЗВИТКУ НОВООЛЕКСАНДРІВСЬКИХ ВАГОВОЗІВ

(оглядова)

Рецензенти: канд. с.–г. наук Шабля В.П; канд. с.–г. наук Россоха В.І.

Д.А.Волков, І.В. Ткачова, О.О.Корнієнко
Інститут тваринництва УААН

У статті наведено коротку історичну довідку створення новоолександрівської породи. Проаналізовано кількість та якість сучасного поголів'я. Визначена загальна кількість та проаналізовані тенденції зміни чисельності племінного поголів'я породи за останні 20 років. Визначенні найбільш розповсюдженні лінії в породі та найбільш перспективні генеалогічні комплекси, на яких має будуватись подальша селекційна робота з породою. Проаналізовано проміри сучасного маточного складу породи. Зосереджено увагу на основних питаннях, від виконання яких залежить подальший розвиток та вдосконалення новоолександрівських ваговозів та запропоновані шляхи їх вирішення.

Ключові слова: **бонітування, ваговози, лінії, племінне поголів'я, племінний облік, нащадки, добір, генеалогічні комплекси.**

У 1998 році була апробована та затверджена Мінагропромом України нова порода ваговозних коней – новоолександрівська. Назва породи була прийнята із врахуванням значного вкладу Новоолександрівського кінного заводу у створення породи. На час затвердження з породою працювало 8 кінних заводів і більше 40 племінних ферм.

За період після 1995 року, у зв'язку з переходом агропромислового комплексу країни до нових форм сільськогосподарського виробництва, відбулися значні зміни у всіх галузях тваринництва, у тому числі і в конярстві. Значна частина племінного поголів'я коней всіх порід перейшла у приватні сільськогосподарські структури. Істотно змінилися умови розведення та використання коней, що призвело до кількісних та якісних змін і в породі новоолександрівських ваговозів.

У зв'язку з вищезазначеними змінами були розроблені нові селекційні програми роботи з основними породами коней в Україні, у тому числі програми роботи з новоолександрівською породою в цілому, а також науково обгрунтована програма роботи з породою ваговозів у провідному Новоолександрівському кінному заводі на період до 2010 року. На жаль, вказані програми виконані не були. Останні показники державної реєстрації поголів'я коней свідчать, що новоолександрівській ваговозній породі нанесено великих збитків. Скоротилось племінне ядро породи, погіршилися умови розведення і племінний облік.

У даний час вкрай необхідне розробка перспективних напрямів племінної роботи з породою з врахуванням нових умов використання, збереження й удосконалення єдиної в Україні породи ваговозів.

Коротка історія та методи створення породи.

Розведення ваговозів в Україні було розпочато у 1868 році. Для цього із Західноєвропейських країн, переважно з Бельгії були завезені в Полтавську область ардени. Використовувались також брабансони і першерони. Плідників ваговозів використовували на місцевому маточному поголів'ї. До 1920 року було сформовано декілька типів ваговозів, і в тому числі дібрівський тип, який у 1923 році був переданий до Новоолександрівського кінного заводу Луганської області, де продовжувалась селекційна робота з нащадками видатних жеребців-плідників Караула, Ларчика, Подєнщика.

У результаті тривалого використання чистопородного розведення і кросів (Караул – Ларчик, Караул – Подєнщик, Ларчик – Подєнщик) Новоолександрівський кінний завод сформував свій особливий тип ваговозних коней, який багатьма спеціалістами з конярства був визнаний найбільш бажаним для розведення і використання на сільськогосподарських роботах.

У період з 1950 до 1970 року з цим поголів'ям коней працювали Новоолександрівський, Новоспасівський, Олицький та інші кінні заводи. У племінній роботі широко використовували жеребців-плідників відомих ліній, створених ще в Дібрівці: Караула, Ларчика, Подєнщика, особливо синів і внуків цих родоначальників ліній, а також їх продовжувачів: (527) Каравая, (530) Каторжника, (2) Кальяна, (0145) Коварного, (538) Льоха, (32) Ломтика, Листа, (61) Сумрака та ін. Широке використання однорідного за типом будови тіла добору і помірного родинного розведення забезпечили достатньо високий рівень консолідації типу коней, а тренінг та випробування закріпили в породі високі показники роботоздатності при перевезенні вантажу кроком і риссю.

Створення новоолександрівської породи на основі раніше затвердженого (1970 р.) новоолександрівського типу ваговозів було досягнуто, завдяки систематичному розробленню науковими співробітниками ІТ УААН селекційних програм роботи з породою в цілому та індивідуальних програм селекції для провідних кінних заводів, у тому числі і Новоолександрівського.

У період інтенсивної роботи створення породи широке використання одержали жеребці (1139) Бук, 1972 р. н. (935) Кокетливий – (1037) Букашка); (1111) Стиль, 1966 р. н. (0368) Талон – (1659) Совка); Гостінєц, 1976 р. н. (1093) Силует – 47 Геральдика); (1390) Тантал, 1973 р. н. (1117) Табор – (0896) Трель); (1485) Сокол, 1980 р. н. (1244) Прібой – (2188) Скала); (1226) Логарифм, 1978 р. н. (909) Градус – (1980) Луара), а також багато їх синів.

У цей період у кінних заводах України в племінній роботі використовували більше 70 жеребців-плідників, з яких кращі належали до ліній: Кокетливого – 14, Стиля – 15, Тантала – 8, Капітена – 8, Газона – 9, Градуса – 7, Подєнщика – 5. Від цих жеребців отримана велика кількість потомства, що становила основне племінне ядро породи.

У роботі з породою провідний Новоолександрівський кінний завод разом із чистопородним розведенням систематично практикував інбридинги на видатних представників, і частіше - на жеребців (935) Кокетливого, (0145)

Коварного, (1390) Тантала, (701) Комплекса, (822) Рисунка, (854) Снєгиря, (661) Гемоліза і деяких інших.

Застосовувався також плановий інбридинг на комплекси імен: (935) Кокетливий III-IV – (661) Гемоліз IV-IV; (1390) Тантал III-III – (661) Гемоліз IV-IV – (0316) Лавр IV-IV; (0145) Коварний IV-IV – (2) Кальян IV-IV – (1147) Кальоная III-III та ін.

У період консолідації породи і створення генеалогічної структури, пропорційного укрупнення коней новоолександрівської породи здійснювався інбридинг на крупних її представників: (935) Кокетливого, (0145) Коварного, (1117) Табора, (1390) Тантала, (701) Комплекса, (822) Рисунка, (661) Гемоліза та ін., проміри яких у середньому становили 152,6–164,4–204,5–21,6 та індекси будови тіла: формату – 107,7; масивності – 134,0; костистості – 14,2.

Цілеспрямований інбридинг на крупних бажаного типу будови тіла і працездатності жеребців і кобил при оптимальних умовах утримання, годівлі, вирощування та систематичному доборі коней до виробничого складу з урахуванням достатньої виразності основних селекційних ознак відіграв позитивну роль у консолідації племінної продукції, закріпленні позитивних якостей, що характеризують новоолександрівську породу. Була значно підвищена роботоздатність, поліпшені екстер'єр і конституція при збереженні бажаного типу будови тіла.

Таким чином, за період з 1960 до 1995 року український тип, що мав середні проміри 145,9–156,3–183,7–19,7 см, був укрупнений: – жеребці в середньому до 155,0 см висоти в холці, 164,8 см косої довжини тулуба, 207,7 см обхвату грудей і 22,5 см обхвату п'ястка та кобили до 150–160,5–193,5–21,4 відповідно.

Чисельність та розповсюдження коней новоолександрівської ваговозної породи. В окремі періоди роботи чисельність основного племінного ядра новоолександрівської породи коней була різною (табл. 1).

1. Чисельність коней новоолександрівської ваговозної породи (на 01.01 1990, 2000, 2009 рр.).

Статево-вікові групи	1990 р.			2000 р.			2009 р.		
	Усього, голів	у тому числі		Усього, голів	у тому числі		Усього, голів	у тому числі	
		кінзаводи	племпродуктори		кінзаводи	племпродуктори		кінзаводи	племпродуктори
Жеребці-плідники	99	16	83	77	11	66	38	10	28
Матки	1068	249	819	319	116	203	231	41	190
Молодняк	1434	305	1129	174	112	62	207	67	140
Усього	**2601**	**570**	**2031**	**570**	**239**	**331**	**476**	**118**	**358**

Як видно з одержаних результатів (див.табл.1)**,** на 1.01.1990 року було зареєстроване поголів'я повною мірою забезпечувало проведення селекційно-племінної роботи на належному рівні, подальше удосконалення породи і реалізацію значної частини племінної продукції для комплектування поголів'я коней чисельних господарств України.

У той же час, крім коней, які були враховані у кінних заводах і племінних фермах із розведення новоолександрівської ваговозної породи, значна частина поголів'я залишалась у багатьох підприємствах інших напрямів виробництва і фактично не втрачала свого племінного значення. За даними державного породного переобліку на 1.01.1990 року в Україні це поголів'я становило 42200 голів, у тому числі 924 жеребці-плідники і більше 20000 голів кобил 3-річного і старшого віку. Однак, у результаті змін, які відбулися в агрокомплексі до 2000 року, основне племінне ядро породи, (див.табл.1**)** зменшилося в 5 разів. У цей період, за даними Держреєстрації, всього враховано 570 голів новоолександрівських ваговозів, у тому числі в кінних заводах 239 і на племінних фермах 331 голова. Скоротився відтворювальний склад і група ремонтного молодняку.

На 1.01.2009 року поголів'я племінних коней в основному племінному ядрі породи в порівнянні з 1990 роком зменшилося в 15 разів і таким чином можливості селекційної роботи стали дуже обмежені.

Із метою подальшого збереження цієї унікальної породи ваговозів лабораторією конярства ІТ УААН у 2001 році були розроблені селекційні програми роботи як в цілому з породою, так і для окремих господарств на

період до 2010 року, які були схвалені спеціалістами та затверджені керівними структурами Мінагропрому, але на жаль, в умовах великих змін у сільськогосподарському виробництві, не були виконані.

Сучасне поголів'я коней основного племінного ядра новоолександрівської породи, за даними Держреєстрації 2008, т. ІІ [1] представлено в розрізі підприємств, які збереглися в (табл. 2).

Збережене поголів'я було пробонітовано науковими співробітниками ІТ УААН, уточнена кількість племінного поголів'я і визначена його племінна цінність. На жаль, значно зменшився ареал породи.

На 01.01.2000 року поголів'я зберігалося в 6 кінних заводах і 33 племінних фермах, в теперішніх умовах воно нараховується тільки у 2-х кінних заводах і 9 племінних репродукторах. Вдалося взяти на облік тільки те поголів'я, яке випадково не зникло.

Комплектуванням кінних заводів і племінних репродукторів ніхто із селекціонерів не займався. Про це свідчить співвідношення в господарствах усіх статево-вікових груп. Достатньо сказати, що у колись провідному Новоолександрівському кінному заводі залишилося 6 жеребців-плідників і 4 кобили, у племрепродукторі "Україна" Попельнянського району Житомирської обл. – 4 жеребці і 13 кобил, у племрепродукторі "Західний племконецентр" Тернопільської обл. – 5 жеребців і 4 кобили, а у ПР ТОВ "Єрмак" Кілійського району Одеської обл. – 75 кобил, що теж викликає сумнів. У цілому по Україні у виробничому складі 38 жеребців-плідників, 231 матка, а "ремонт" становить 207 голів.

2. Наявність племінного поголів'я коней новоолександрівської ваговозної породи на 01.01. 2009 р. (за даними Держреєстру)

Господарство, область	Усього, голів	У тому числі		
		жеребці-плідники	матки	ремонтний молодняк
СТОВ "Подільська зоря", Вінницька	29	2	12	15
СТОВ "Ланн", Донецька	108	4	37	67
ПСП ПР "Україна", Житомирська	28	4	13	11
ДП "Новоолександрівський кінний завод" №64, Луганська	10	6	4	–
ПР СК "Шаболат", Одеська	27	2	12	13
ПР ТОВ "Єрмак", –//–	126	4	75	47
ДП "Дібрівський кінзавод №62", Полтавська	54	4	28	22
СТОВ ПР "Вікторія", Сумська	27	4	18	5
ДП "Західний ДРН ВСТУ", Тернопільська	9	5	4	–
ПР ПАПП "Зелена", –//–	26	2	15	9
ПР ТОВ "АФ ім. Суворова", Чернівецька	43	1	13	18
Усього в Україні: 2 кінзаводи + 9 ПР	**476**	**38**	**231**	**207**
у т. ч. у кінзаводах	**118**	**10**	**41**	**67**
у племрепродукторах	**358**	**28**	**190**	**140**

Раціональність такої кількості ремонтного молодняку також викликає сумніви.

Якщо вважати за норму при веденні селекції мати на 1 жеребця-плідника в середньому 15–20 маток, то співвідношення кількості маток і жеребців-плідників у сучасному поголів'ї явно не відповідає завданням, які необхідно вирішувати у майбутньому в процесі селекції.

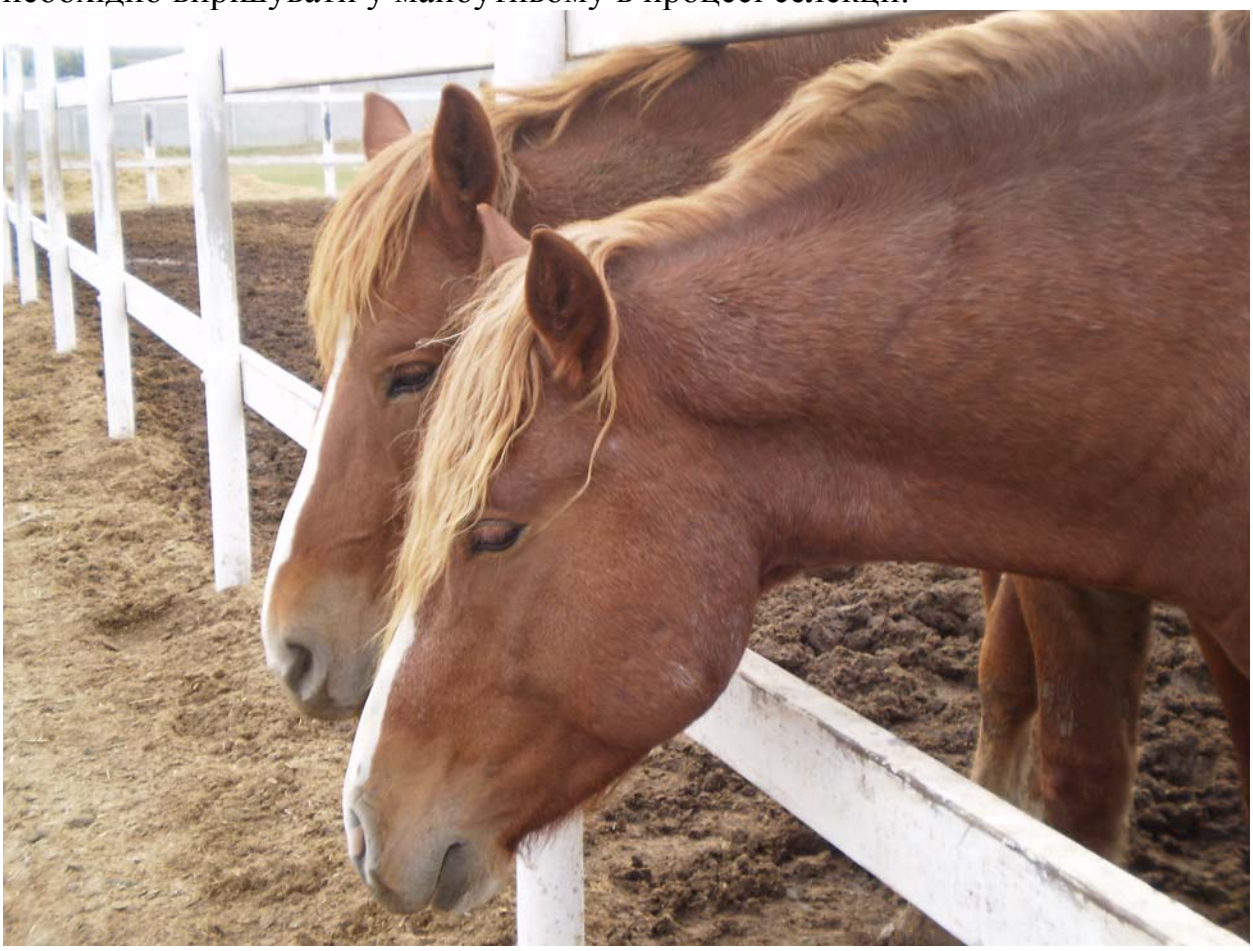

Якість та основні характеристики сучасного складу новоолександрівських ваговозів. Вивчення питання якості сучасного складу новоолександрівських ваговозів проводилось на основі даних бонітування, відповідно до інструкції: за походженням, типом будови тіла, промірами, роботоздатністю, якістю нащадків.

За походженням відтворний склад коней повністю відповідає вимогам бонітувального класу еліта. Як плідники, так і матки походять від високоцінних у племінному відношенні предків. Причому це стосується не тільки їх батьків, а і предків інших поколінь.

Сучасні ваговози здебільшого відносяться до цінних генеалогічних ліній (табл.3), жеребці-плідники до 4 і матки до 5. Найбільшою кількістю коней представлена лінія Тантала – 40 гол., по 36, 30, 27 гол. налічується в лініях Кокетливого, Градуса, Капітена і найдрібнішою є лінія Караула – (0290) Борця. Інші старі лінії представлені лише маточним поголів'ям. Взагалі, лінійний склад племінного ядра коней новоолександрівської породи

можна вважати задовільним і таким, що може бути впевнено використаний для подальшого удосконалення породи.

3. Генеалогічна структура породи (за матеріалами II тому ДКПК)

Лінії	**Плідники, голів**				**Кобили, голів**			
	усього	**кінзаводи**	**племпродуктори**	**інші господарства**	**усього**	**кінзаводи**	**племпродуктори**	**інші господарства**
Тантала	7	3	4	–	33	9	19	5
Кокетливого	9	4	5	–	27	7	20	–
Градуса	4	2	1	1	26	7	14	5
Капітена	2	–	2	–	25	8	17	–
Караула – (0290) Борця	1	1	–	–	3	–	3	–
Газона	–	–	–	–	14	6	6	2
Коварного	–	–	–	–	5	–	–	5
Ларчика	–	–	–	–	4	3	1	–
Караула	–	–	–	–	1	–	1	–
Подєнщика	–	–	–	–	9	1	7	1
Усього	**23**	**10**	**12**	**1**	**147**	**41**	**88**	**18**

У подальшій селекційній роботі племінна цінність поголів'я новоолександрівських ваговозів буде підтримуватися добором і підбором, побудованими на генеалогічних комплексах: Тантал х Капітен, Тантал х Стиль, Газон х Тантал, Кокетливий х Газон, Капітен х Кокетливий і інші, а також на внутрішньолінійних поєднаннях: Кокетливий х Кокетливий, Градус х Градус та інших, які були достатньо перевіренні за якістю нащадків, отриманих у різних господарствах, серед яких виділяються ДП "Дібрівський кінний завод №62", СТОВ "Ланн", СК "Шаболат", СТОВ "Вікторія" та ін.

Особливу увагу хотілося звернути на проміри маточного складу (табл. 4). Найбільш бажаними промірами, на наш погляд, слід вважати: висоту в холці 150,7 – 152,8 см, косу довжину тулуба 160,3 – 162,2 см, обхват грудей 193,5 – 197,0 см та обхват п'ястка 21,5 – 22 см. У сучасному складі коней цим вимогам відповідають дані промірів маточних табунів Дібрівського кінного заводу, СТОВ "Вікторія" та деяких інших господарств.

4. Проміри та індекси будови тіла маток (за матеріалами II тому ДКПК)

Господарство	Усього маток, голів	Проміри (M±m), см				Індекси, %		
		висота в холці	коса довжина тулуба	обхват грудей	обхват п'ястка	формату	масивності	костистості
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*	*8*	*9*
СТОВ "ЛАНН"	37	148,37± 0,59	159,24± 0,77	193,24± 1,34	21,36± 0,11	107,3	130,2	14,4
ДП Новоолександрівський кінний завод	4	150,75± 1,25	160,0± 2,27	192,0± 4,92	22,13± 0,31	106,1	127,4	14,7
Усього кінні заводи	**41**	**148,6± 0,78**	**159,3± 1,70**	**193,1± 3,28**	**21,4± 0,21**	**107,2**	**129,9**	**14,4**
ДП Дібрівський кінний завод	28	152,93± 1,09	160,64± 1,32	193,25± 2,27	21,69± 0,16	105,0	126,4	14,2
СТОВ "Вікторія"	18	151,67± 0,60	162,22± 1,17	196,78± 1,95	22,47± 0,10	106,9	129,7	14,8
ПАПП "Зелена"	16	150,13± 0,74	157,25± 0,72	191,38± 1,59	22,41± 0,29	104,7	127,5	14,9
ТОВ "АФ ім. Суворова"	13	146,85± 0,22	156,77± 0,30	190,38± 0,43	20,73± 0,09	106,8	129,6	14,1
СК "Шаболат"	12	150,08± 1,15	158,0± 1,49	191,83± 0,98	21,17± 0,18	105,3	127,8	14,1
Усього племінні репродуктори	**87**	**150,54± 0,87**	**159,40± 1,15**	**193,0± 1,02**	**21,8± 0,08**	**105,9**	**128,2**	**14,5**

Продовж. табл. 4

1	2	3	4	5	6	7	8	9
ДП Лимарівський кінний завод	10	148,7± 0,50	157,7± 0,84	191,0± 1,05	20,5± 0,15	106,1	128,4	13,8
ЗАТ НВП "Райз - Агро"	9	157,33± 0,53	163,56± 1,36	203,67± 4,20	21,78± 0,22	103,9	129,5	13,8
Усього інші господарства	**19**	**152,8± 0,49**	**160,5± 1,12**	**197,0± 3,59**	**21,1± 0,10**	**105,0**	**129,0**	**13,8**
Усього	**147**	**150,8± 3,1**	**159,5± 2,3**	**192,6± 4,6**	**21,6± 0,7**	**105,8**	**127,7**	**14,3**

У цілому, сучасний склад дещо перевищує в окремих випадках аналогічні показники коней, які були на момент апробації породи (табл. 5).

5. Проміри та індекси будови тіла коней (за матеріалами II тому ДКПК)

Коні відтворного складу	**n**	**Проміри (M±m), см**				**Індекси, %**		
		висота в холці	**довжина тулуба**	**обхват грудей**	**обхват п'ястка**	**формату**	**масивності**	**костистості**
Показники сучасного поголів'я								
Жеребці	23	154,2± 2,9	166,5± 5,5	204,8± 6,6	23,1± 0,6	107,8	132,8	15,0
Кобили	147	150,8± 3,1	159,5± 2,3	192,6± 4,6	21,6± 0,7	105,8	127,7	14,3
Показники на момент апробації породи								
Жеребці	67	155,0± 0,6	164,8± 0,7	201,7± 1,0	22,5± 0,1	106,3	130,1	14,5
Кобили	436	150,5± 5,6	160,5± 6,9	193,5± 5,7	21,4± 1,2	106,3	128,6	14,2

За відсутності в господарствах надійного племінного обліку, а також недостатньої кількості нащадків, оцінка коней відтворного складу за якістю нащадків не проводиться. Тому невідкладним завданням селекціонерів господарств, які ведуть роботу з новоолександрівською породою коней, є перш за все чітке вирішення питання відтворення коней, вирощування висококласного молодняку для ремонту поголів'я, а також племінної продукції для продажу з метою отримання прибутку.

Настав час закінчити розмови про те, що ваговози "дуже люблять" солому і їх можна вирощувати та використовувати, не звертаючи увагу на повноцінність раціонів.

Молодняк до 2–3 літнього віку повинен інтенсивно рости і розвиватися, а це можливо лише за умови забезпечення повноцінної годівлі. Для надійної роботи по збереженню і удосконаленню породи ваговозів їх кількість потрібно поступово нарощувати. Без особливих затрат,

використовуючи резерви, які зараз є в господарствах, слід провести роботу по комплектуванню господарств поголів'ям коней за рахунок обміну чи придбання. 9 господарств, які мають ремонтне поголів'я за 1–2 роки мають можливість збільшити кількість маток із 147 до 230. Кількість плідників можливо залишити на тому ж рівні, а частина надремонтного молодняку може бути реалізована. Кількість відтворного складу у той же період може бути поповнена поголів'ям інших господарств, коні яких поки що не оцінені і не зараховані до племінної частини породи. А це можливо буде виконати після проведення поголовного обліку племінних коней.

Результати проведеної роботи обліку і бонітування племінних коней новоолександрівської ваговозної породи дають змогу зробити висновок, що в кінних заводах і племінних репродукторах збереглося поголів'я дуже високої племінної якості, яке може бути з успіхом використане для подальшого розведення та удосконалення ваговозів цінної для держави новоолександрівської породи.

Подальший розвиток породи залежить від вирішення таких питань:

- створення асоціації по породі для подальшої організації і практичного вирішення питань щодо селекції, розробки малозатратних технологій утримання, годівлі, вирощування та реалізації висококласного племінного поголів'я ваговозів;
- розробка селекційної програми роботи з новоолександрівською породою, яка б забезпечувала раціональне ведення роботи в суб'єктах племінної справи;
- затвердження рекомендацій для суб'єктів племінної справи з раціонального збереження відтворного складу коней з метою додаткового забезпечення висококласного ремонтного поголів'я і рентабельного ведення галузі конярства;
- проведення, порядок і строки поголівного бонітування ваговозів в господарствах, які забажають прийняти участь у роботі по збереженню і удосконаленню коней новоолександрівської породи;
- проведення аукціонів у кращих за рівнем племінної роботи господарствах;
- відновлення заводських та міжзаводських випробувань.

Бібліографічний список

1. Державний племінний реєстр: 2008 рік. - Т. ІІ. – Київ, 2009.

СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ И НАПРАВЛЕНИЕ ДАЛЬНЕЙШЕЙ РАБОТЫ ПО УСОВЕРШЕНСТВОВАНИЮ И РАЗВИТИЮ НОВОАЛЕКСАНДРОВСКИХ ТЯЖЕЛОВОЗОВ

Волков Д.А., Ткачева И.В., Корниенко А.А., Институт животноводства УААН

В статье представлена краткая историческая справка по созданию новоалександровской породы. Проанализированы количественные и качественные показатели современного поголовья. Дан анализ общей численности современного племенного поголовья породы и тенденции изменения количества за последние 20 лет. Определены

наиболее распространенные линии, перспективные генеалогические комплексы на которых должна строиться дальнейшая селекционная работа с породой. Проанализированы промеры современного маточного поголовья. Выделены основные вопросы, от решения которых зависит дальнейшее развитие и усовершенствование породы, а также предложены пути их решения.

Ключевые слова: бонитировка, тяжеловозы, линии, племенное поголовье, племенной учет, потомки, подбор, генеалогические комплексы.

THE UP-TO-DATE STATE AND DEVELOPMENTAL TRENDS OF NOVOALEXANDROVSKAYA DRAFT HORSE IMPROVEMENT

Volkov D., Tkacheva I., Kornienko A.; Institute of animal science, UAAS

This article presents the historical review on Novoalexandrovskaya draft horse breed formation. Qualitative and quantitative characteristics of the horse livestock were analyzed. The breeding livestock number was computed. The livestock number swap was calculated during the last 80 years. The top lines and genealogical complexes were defined for selection. Body measurement of the mare livestock was fulfilled. The farm program was elaborated. Developmental trend were defined for the above-mentioned horse breed improvement.

Key words: class quality, draft horses, lines, breeding livestock, breeding horse, record, progeny, selection, genealogical complexes.

УДК 636.12.083.38

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ КІЛЬКОСТІ ПЕРЕМОЖЦІВ ТРАДИЦІЙНИХ ПРИЗІВ ТА РЕКОРДИСТІВ ВІД ПЛІДНИКІВ АМЕРИКАНСЬКОЇ ТА РОСІЙСЬКОЇ РИСИСТОЇ ПОРІД

Рецензенти: канд. с.–г. наук Шабля В.П; канд. с.–г. наук Россоха В.І.

О. Корнієнко[*]

Інститут тваринництва УААН

У статті наведено порівняльну характеристику кількості переможців традиційних призів та рекордистів серед молодняку, отриманого від плідників американської та російської рисистих порід та з різною часткою кровності. Встановлено, що молодняк, отриманий від російських плідників, характеризується більшою дистанційністю та скоростиглістю. Молодняк від американських плідників перевищує на 0,5 с за жвавістю рекордів на дистанцію 1600 м молодняк від російських плідників. Виявлено негативний вплив підвищення кровності до 25/32 та вище на кількість виявлених у цілому та у різному віці переможців традиційних призів.

Ключові слова: **американські жеребці - плідники, головні призи, дистанційність, жвавість, кровність, молодняк, рекорд, скоростиглість, традиційні призи.**

Російська рисиста порода відноситься до коней призового напряму продуктивності, племінну цінність якої визначають на основі її роботоздатності. Основною характеристикою роботоздатності, окрім кращої зажиттєвої жвавості, є встановлення рекорду породи у певному віці, одержання перемог

[*] *Науковий керівник - кандидат с.-г. наук Ткачова І.В.*